

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

VAGHOTT SÁNDORNÉ.

Előfizetési díj:

Postai úton vagy Budapesten házhoz hordatva

Évnyegyedre (ápril, maj, juni) 1 ft. 50 kr.
 Három évenyegyedre (ápril—december) 4 » 50 »

Az előfizetési pénzek

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

A szép feleség.

(Beszély.)

(Folytatás.)

Mint mindnyájan tudjuk, az idő senki kedvéért nem szokott megállapodni, a szép és nehéz napok egyformán csak elrepülnek fejünk fölött, s ha kitörhetetlen nyoma meg marad is szívében az eltűnt édes vagy bús emlékeknek, mindazáltal a fény és árny mint a természetben, úgy életünkben szinte utoljára is csak egy általános éjszakába vész: a sírba, — melynek azonban szinte meg van rózsaszínű hajnala: a hit, a halhatatlanság eszméje, mely a síron túl is reményekkel biztat.

Gárday Kálmán és szép Aurorája esküvője óta négy év mult már el, s a fiatal pár látszólag törődés nélkül uszék át a házaselet első szakain. — A bájlo feleség előtt, egész világ hódolt, s ez kezdetben mulatta Gárdayt.

Első évben beutazták Olasz- és Eranciaországot, a másodiknak nagy részét Angliában tölték, — de bárhova s merre vitte is útjok, egyben tökéletesen öszhangzik rájuk nézve a világ véleménye. Aurora szépsége mindenütt egyenlően bámultatik.

Házasságuk harmadik évében visszaköltöztek hazánkba, s Gárday bevezette fiatal nejét a főváros magasabb köreibe. Aurora megjelenésének híre már megelőzte, s mint többnyire mindenben, úgy e részben is elragadtatás fogadá itthon, elismerés, s bámulatra méltatott.

De mind azáltal azon négy év részleteiről, melyet fiatal hösnönkrésztint a külföldön, résztint a főváros élvezetei közt töltött, mulatságból mulatságba sodratva, alig van, mit elbeszélni szükségesnek tarthatnánk; élvezeteiben a világ mindenütt hasonló, s Aurora s a nélkül élte le ezen négy évet, hogy a házasság küszöbétől, melyre az oltár mellől vezetettik, csak egy lépéssel is közelébb jutott volna hivatása célja felé.

Aurora mulatott; — hogy azonban lehetett-e boldog oly bensőséggel nélküli lét által, — a felett ité-

letet hozni, tisztelt olvasónóinkra bizzuk. — A szegény fiatal asszonynak, kinek sorsát oly sokan irigyelték, valószínűleg az volt legfőbb szerencséje, hogy helyzete s eltévesztett életútja fölött nem maradt ideje gondolkozni, — hisz annyi bajt s gondot szerzett a sok különböző öltözék megválasztása, barát-női megítélése — s bírálgatásai, mire lassanként ő is szépen rászokott, hogy valóban nem csoda ha a sok tánczczal — s egyéb mulatsággal átvirrasztott éjszákát is hozzá képzeljük, ha szép hösnönk valódi kábultságban élt, s szíve mámora oly jól elaltatta a lelkiismeret szózatát, hogy egyetlen kis leánykának sem maradt ideje örülni. Hiszen volt a gyermek mellett tisztos felügyelőnő, jó dajka fiatal kis játszó leánya, — mi szüksége lehetett volna hát még anyjára is! Aurora, a szép, az ünnepelet úrnő, csak nem vesztégethette arra napjait, hogy a parányi lényecskével foglalkozzék, s egészségét sem ronthatta éjszakai dajkaskodás által. Ilyesmit, józan fővel, kívánhatna-e tőle valaki! — A szép Aurora maga sem tudta talán mi sok fogyatkozás közt és szegénységben él, míg a világ előtt oly gazdagnak, oly irigyeltnek látszik.

És Gárday Kálmán elégült volt-e? Szeszélyét kedve szerint betöltötte, — felesége a szépek legszebbje volna. De vajon az, ha irigyelve gondoljuk magunkat, nyujthat-e csak egy pillanatnyi boldogságot is! S azon gondolat, hogy legfelebb vagyona s gazdagsága az, mi által nejének elégtültséget szerezhet, adhat-e csak megnyugvást is a családéletben a férfinak?

Én ugyan jól házasodtam! — Gondolá Gárday nem egyszer, s nem mondhatjuk, hogy keserűség nélkül, míg szép felesége mosolygó arczczal bár, s hódolóktól környezve, talán szinte kezdé már sejteni a mulatságok egyhangu ár-apálya közt, mi az a ki-merültség és életunalom.

Kiket gyermekök böleseje sem vezet közelébb egymáshoz, csoda-e ha azokat a világ egymástól még inkább eltávolítja? — De mindennek van határa, s bármi varázsos kábultságban tartá is Aurorát, mi férjhez menetele első idején szükségnek kezdett látszani előtte: a folytonos multság és társalgás közt végtére mégis észbe jutott lassankint, hogy férje iránt is vannak kötelességei, s azt kérde egy napon hosszú hallgatás után Gárdaytól, vajon nem volna-e egy időre legalább magányba vonulniok? — Kálmának úgy tetszik, mintha e kérdésre igen nagyon régen várakoznék már, s a házaspár egy óra mulva uti hintóban ült, s a pompás fogat, elbeszélésünk szerény színhelye felé tartott.

Történetünk csak most, csak itt kezdődik igazán meg, melynek fejlődését az eddig elsoroltak előzték meg, — de Kálmán és Aurora sorsa e helyen vett új irányt egyetlen példa s egy véletlen találkozás által.

Bár Gárday és neje teljes visszavonulásra szánták magukat falusi magányokban, mind azáltal Aurora nem mulasztathá el Kedhelyiéket meglátogatni. Hisz Anna tanuló társnője s gyermekkori barátja volt, s élte legtisztább örömei, szíve első ábrándai mind, mind össze voltak fűzve a kedves, felejthetlen gyermek emlékével.

Anna, pár évvel ifjabb vala Auroránál, s így az ő ragaszkodása kissé nagyobb, s oly szép barátnőhöz, mint gyermekeknél nem ritkán szokott, bámulattal volt határos.

Együtt tanultak, együtt játszottak s beszélgettek szünóráik alatt, s Aurora szépsége oly különös bűbáj alatt tartá a kis Annát, hogy ez még gondolatait is kitalálni igyekszik, segélyére volt öltözködésénél, szóval, házias hajlamainál fogva, melyeket az anyai befolyás még inkább kifejlesztett, tökéletesen kiszolgálá amazt, ki viszont megszokva bölesejétől fogva a kényeztetést, s némi önzést, mi többnyire a kényeztetés eredménye, mindent elfogadott a nélkül, hogy csak észbe is jutott volna, barátnője szívességeit, viszonzni. Szóval, a két gyermek lánya, mindenik az első nevelés befolyásához képest, bár teljes szívből függött egymáson: az egyik adott, a másik elfogadott.

Kedhelyi Vincze és Somlay Gyula szülői egymásnak szánták gyermekeiket, nem csak ifjúkori barátságuk emlékére, hanem előnyös családi tekintetből is, — de csak azon esetre, ha a gyermekek részéről öszhangzással találkozik a szülői ohajtás. A sors kedvezett. Gyula és Anna már gyermekkorukban is alig lehettek el egymás nélkül, — az eleven, bátor fiú sehol nem érzé magát jobban, mint a szelid kis leány társaságában.

Midőn Anna betölté tizenkettedik évét, Kedhelyiné czélszerűnek láтта őt pár évre csak kiadni a háztól, hogy idegenek közt is szerezzon képességet feltalálni magát s szokják minél több életüggyesség-

hez. A tiszteletre méltófejedelemmével régebbi barátságban, sőt rokonságban állva, kolostorba adta őt az anya, hova épen azon idő tájban adták Aurorát is. Hogy azonban Gyula a száműzetés ezen két éve alatt is láthassa néhányszor kis menyasszonyát, a szülők czélszerűnek látták a fejedelemmé engedelmét kieszközölni erre nézve, mi annál könnyebben sikerülhete, mivel Gyulát a tisztos zárdai úrnő jól ismerte barátnője által, s így tudta, hogy az ifju nem érdemetlen kegyeire.

Anna megosztá minden örömét barátnőjével s közölte minden kis titkát, s így ha Gyula néha néha meglátogatta őt, Aurora is többnyire velök vala minthogy a bájló gyermek a fejedelemmének is kedvence volt.

A két leányka tehát egyformán társalgott a feltünően érdekes, művelt s nagy tehetségekkel megáldott ifjuval, kire Aurora szépsége, bár mint vonzó-dék is Annához, nem maradhatott hatás nélküli.

Mi Aurorát illeti, rá soha még oly sajátos varázst senki nem gyakorolt mint ez ifju, minden szava vizshangot ébresztett fogékony, fiatal szívében, s az elkényeztetett gyermek előtt mint magas eszménykép, lebegett az ifju emléke.

Az, mi két női szívet elszokott egymástól távolítani, a rokonérzelem Gyula iránt, a két kis leányt csak közelébb vezette. Szünóráik alatt egyenlő érdekekkel, csak fölöle beszélgettek. Anna többet mondhatott, mert régebben ismerte, — s el is mesélte kora celvenségével, mi szép bokráttával lepte meg őt egykor még egészen kis leány korában, közös fiatal barátjuk, születése napján, — lefesté, mi magas, görcsös ágbo-gas fa lombjai közül szedett egyszer számára a leges-legtetőre rakott fészekből, madárfiakat, s mi szépen fölnevelték azután egytől egyig a kicsikéket, — elmondta, mi bátor s ügyes vadász s jó lovas volt, s mind a mellett mennyire szeretett olvasni és tanulni; — szóval, egész meséket szőtt fiatal képzelődése a mult legegyszerűbb eseményeiből, mihelyt azok Gyulával összefüggésben állottak, s Aurora oly résztvevő érdekekkel hallgatta minden szavát, hogy nem csak megosztá, de szinte átélte kis barátnője emlékeit.

Két évi együttlét után válniok kelle, mi annál fájdalmasabban esett mind a két részről, mert ez érdekes iskolai barátságot, még csak levelezés által sem igen folytathatták, miután szülőik nem ismerték egymást, s más-más megyei s egészen különböző elvű emberek voltak.

Egymás sorsáról megválások óta alig tudtak tehát valamit, s Aurora férjhez is ment, mint tanui valánk, sőt három- négy éves asszony s anya is volt már, a nélkül hogy felejthetlen Annáját viszontláthatta volna.

Most azonban, midőn kifáradt már a világ szórazásai közt s megérté valahára a kötelesség intő, komoly szózatát, s férje- és gyermekével hosszabb

időre vonult falusi magányába, lelke élénk ohajtásút kedves Annája után, nem küzdhetette le tovább, s első teendője vala visszavonulása után, férjével együtt meglátogatni Kedhelyiékét.

Bármilyen különösnek lássék is, hogy Gárday szomszédait sem ismerte, hősünk mindazáltal, ki e helyre csak pihenni, s igen ritkán járt, soha nem volt még ekkorig Kedhelyiékénél. Gyula barátja házassági szándokáról hallott ugyan, de mert az nem kívánta tőle, ő is fölmenté magát az ismerkedéstől. Annál őszintébben fájlalta most, mit eddig elmulasztott. A tiszteletreméltó pár megismerése felkölté lelke jobb érzeit, s a világi különöz csak most kezdé igazán érteni

(Folytatása következik.)

Három rózsabimbó.

Három rózsabimbó az én boldogságom,
Három rózsabimbó életem, világom!
El van osztva köztük háromfelé lelkem;
És mégis mindegyik bírja azt egészen.
Nem tudom kivülök terem-e több virág,
A mit látni öröm, illetni boldogság?
Szemem nem is keres, nem is látna meg mást:
Hisz kelyhökben lettem feledést, kárpótlást!
Szivemből fakadtak, szívem a gyökerek:
Együtt hervadnék el, együtt halnék velök!
Hadd boruljak rájuk, — merengjek el rajtok
S eltelve örömmel-hadd beszéljek rólok:

Először terólad,
Szerelmem virága,
Kihalt boldogságom
Egyetlen zöld ága.

Az eltépett multnak
Élő bizonyága,
A lehullott csillag
Fennmaradt sugára! —

Még csak alig feslik
A pirosló kehely,
És illatja már is
Törzsét árulja el.

Büszkén emeli föl
Magasra kis fejét,
A midőn kiejti
Ragyogó, szép nevét.

A napnak sugári
Nem vakitják szemét,
Midőn a magasba
Küldi tekintetét,

Leroskadt, letiport
Lelkem ő rá hajlik,
Ha a vihar benne
Tűrhetlenül zajlik.

mi az a családélet, csak most vált volna igazán be-
cessé neje ragaszkodása, ha osztatlanul bírhatta v
na Aurora szívét.

A két fiatal hölgy első találkozását nem kísért-
jük festeni. Ugy örvendtek egymásnak, annyi
beszélni s közölni valójok volt, hogy szinte megújulni
látszék ama szép idő, melyben egymásnak mindene
volt még a két gyermekszív.

De a dolgoknak Somlay Gyula megjelenése
egyszerre más s egészen új szint adott... Hiszen a
harmoniat egyetlen hang megzavarhatja, — egy szó
megváltoztathatja életünk irányát, hogy ne adhatna
hát a drámának új fordulatot egy új alak föllépte.

Ártatlan kebelén
Kipihenem magam...
Jer ide, jer ide
Legnagyobb fiam!

* * *

Csak alig mer ajkam
Csókot lehelni rád,
Alig mer illetni
Te kis fehér virág!

Sokszor, ha elnézem,
Milyen gyöngye, halvány,
Azt hiszem, nem élő:
Csak ábrándkép talán.

Fehér rózsabimbóm
Borulj a szivemre,
Hadd dobogjon áldást
Szőke kis fejedre!

Hallod-e mit beszél?
Érzed-e mint szeret?
Kincsenek, gyöngyének
Mint nevez tégedet?

Érzed-e mint áll meg
Egyszerre verése,
Ha arczod találja
Szellő lebbené?...

És mégis, ki hinné,
E gyöngye kis testben
Mily óriás lakik
Szívben, szeretetben!

Eltörpül mellette
Minden más szerelem,
E parányi szivben
Annyi az érzelem!

*

Szeress, szeress engem,
Második gyermekem,
Imádott kis fiam,
Felüdülő lelkem!

Ide, ide velem,
Parányi fiammal,
Evvél a harmadik
Kis rózsabimbómmal!

Bimbónak is piczi,
Csak egy rózsalevél,
És bírása mégis
Hét országgal felér!

Sugárzó két szeme
Ugy ragyog rám épen,
Hogy azt kell gondolnom,
Két nap süt az égen.

Hát ha még ölelve
A nyakamba borul,
A nagy boldogságtól
Szívem is elszorul . . .

Ne félj, szívem, ne félj,
Légy már egyszer nyugodt,
A sors olajággal
Küldé e galambot.

Röpülj az ölemben,
Szállj le kebelemre,
Ártatlan galambkám,
Simulj a szívemre! . . .

Béke és nyugalom
Tölts el lelkemet,
Semmi a mi fájhat
Nem talál ott helyet.

S örömem közepett
Ily szókra fakadok :
Minden anya közt én
Legboldogabb vagyok!

Szendrey Julia.

Képek a női nevelésről.

Rudolphi Karolin után.

HUSZONÖTÖDIK LEVÉL.

Még nem mondtam neked miként osztjuk föl napjainkat. Nyolcz óraker reggelizünk. Kilenczig tart mind az, mi a reggelihez tartozik, a kis háziállatkák étetése például, a virágöntözés, beszélgetéseink stb. A valódi napirend azonban, kilenczkor veszi kezdetét. Először is kötnek a leánykák, s azt ismétlik, mit tegnap tanultak. Azután mintegy félóráig írnak, egyik nap csak betűket, másnap különböző összetételeket, s mit irtak, föl kell olvasniok. Azután következik a zongora-óra, mit magam adok nekik, s mit a két leánykával egyszerre kezdeték meg, miután mindketten nagy hajlamot mutatnak hozzá, s szeretném tapasztalni, mi válhat látszólag egyetlen hajlamokból ha hasonló módon képeztetnek. Mindketten egyszerre jönnek hozzám a zongora mellé, s egy negyed óráig arról beszélgetek nekik, mit tudniok kell, aztán Matilddal játszatok, kinek, hol csak lehetséges, elsősegget engedek, mivel ő az idősebb, s égő dicsvágya igen könnyen sebezhető. Míg az egyik játszik, a másik mellette ül kötésével s oda hallgat. Ha meg vagyok figyelmökkel, s magyarázatim használatával elégedve akkor éneklek nekik egy kis dalt, mit magok választanak. S most már fél tizenegyre, — ekkor lemennek második reggelijökkel a kertbe. Tizenegykor feljönnek ismét, s egy fiatal embertől Pestalozzi tana szerint, számolni tanulnak. Tizenkettőtől azután egy óráig,

azaz, ebéd ideig, szabadon játszhatnak, ha az idő enyhe, a kertben, különben mellettem a szobában. Kettőkor az ebéden már túl vagyunk, s háromig azt tehetik a kicsinyek, miben kedvök leginkább telik. Most kötni szoktak ez órában. 3-tól 4-ig egyik nap rajzórát vesznek, másnap a természettant gyakorolják. Négykor tejet s egy kis kenyeret esznek, vagy gyümölcsöt, aztán sétálni megyünk, még pedig jó messzire.

Lorántnak természetesen, kinek sokkal több eredményt kell már mutatnia, egészen máskép van ideje felosztva, de sétáink közben mind a mellett, rendszeren találkozunk. Ismered gyönyörű vidékünket, s tudod, mennyi változatosságot nyújt. Néha a séta helyett, kis kirándulást teszünk. Legközelebb N.-be fogom vinni a gyermekeket, az én kedves lelkészemhez, — hadd tanulják a természettant az ő felügyelete alatt, mihez különösen Matildnak nagy hajlama mutatkozik. S hinnéd-e édes Emmám, hogy e gyermek az ásványvilág iránt tanusít előszeretettel!

Ida inkább függ a természetben is a költőin; neki csak virágok és virágok kellene! De mindketeknek szép rendszeren kell a dolgot üzniök. Ida fogékonysága a szép iránt, idejéhez képest, nagyon is ki van fejlődve, s mondhatlanul gyöngéd. Épen mint az ittas embereket fertelmes mulatozóknak nevezte, úgy mond egy szeretetreméltó egyéniséget: szép mu-

latozónak, s ilyenkor aztán saját arczocskája is ragyog az örömtől. De hisz a kedves kis angyal többnyire szép alakoktól is környezetetik. Még Gertrúd is igen csinos, mióta tisztasághoz — s jobb ízléshez szokott. S ha különösen takarósban belép, Ida rendszeresen szavakkal ugrik nyakába: „Szép Gertrudom, ma nagyon szavaklel!” S hogy ezen mindig éber fogékonyság a szép iránt, mely minden illemetlen iránt valódi undort érez, miként tanusíthat annyi vonzalmat a rút, vén Péter iránt, megfoghatatlan előttem. De hála azon szerencsésen organizált lénynek, kiből a szép iránti hajlam a jó ösztönével egységben, mintegy össze van olvadva! Ily gyermeket nevelni jótétemény a szív- és lélekre nézve. Nem tudok semmit, mi életemnek szebb jelentőséget adna, mint azon kölcsönös hatás, melyet e gyermek reám, s én e gyermekre gyakorlok! — Matildra nézve nem így áll a dolog, ez már sokkal kevésbé kedves, bár nem közönséges természet. Hidd el édes Emmám, nem csekély feladat részemről a felett örködni, hogy e két különböző lény egyike kezeim közt túlgyöngéddé ne váljék, s a másik el ne keményedjék.

Matild gyermekietlen természetét kifürkészni, mindenestre legközelebbi teendőm, s mégis soká tarthat, még egészen keresztül látok rajta. A szegény gyermek túlságosan zárkózott. Azt sem vagyok képes például még mostanig sem kitalálni, mi szándoka lehet pénzével, melyet hétről hétre félre tesz, a nélkül, hogy valamire használná. Mind a két gyermek átadja minden szombatpontra pontosan kis harisnyáját, s ezáltal nagy ügyességet nyer mindkettő a kötésben, s én oly nagy halmaz kis harisnyát, hogy legközelebb az n-i plébánusnak fogjuk vinni, hogy községe szegényei közt kioszthassa. Péter pontosan megjelenik hetenként s magával viszi Ida adományát. Mióta megtudta a kis leány virágszeretetét, virágokat ültet cserépekbe s minden szombatpontra azokkal adózik.

Kezdetben megengedtem Idának, hogy maga vegyen kenyeret az öreg számára, hogy jótékonyságának annál inkább örvendhessen, a nagy halmaz kenyeret látva; de azóta figyelmeztettem őt, hogy a szegény vén Péterre nézve sokkal kényelmesebb volna, ha a kenyér helyett, a pénzt vihetné magával, s a kenyeret szomszédságában venné meg, akkor mikor magának tetszik. Az első forró lelkesülés a dologért elszállt már, s úgy is kellett lennie, mert mindig az első benyomás a szent eredeti, s minden ismételt hatások csak másolatok, melyek minél gyakrabban ismételtetnek, annál gyengébbek. — De valahányszor az öreg megjelen, csendes, szép örömet szerez az most is a kis leánynak. Csak maga Péterünk el ne rontsa azt. Ugy veszem észre mintha kissé iszákos kezdene lenni. Ha egyszer részegen megpillantja őt Ida — akkor, attól tartok, soha nem kívánja többé látni.

Nem tudnál nekem kedvesem Matild családi vi-

szonyait illetőleg pontosabb ismereteket szerezni? Ha azokat jobban ismerném, könnyebben tájékozhatnám magamat jellemére nézve. A szegény kis leány ahhoz képest, hogy még nincs nyolcz éves, csodálatosan zárkózott. A pénzzel különös terve lehet, bármi legyen is az. Gyakran megnézi s megolvassa; de ez nem történhetik fősvénységéből, az borzasztó volna. S mégis egészen annak látszik. Gertrud erősen meg van róla győződve. Sok bajom van vele míg rá bírhatom, hogy e különös gyermek iránt, ne legyen hideg és barátságatlan.

Oh ha a sötéten-magános kedélybe irigység csúszhatnék be, Ida szeretetreméltósága s azon csaknem bálványozó szeretet miatt, mely e kedves lényecske felé minden oldalról mosolyog! — Ezt megakadályozni, legfőbb törekvésem. Én mindenben egyforma vagyok a gyermekek iránt. S miben az idő természetesen előnyt enged, mindig Matild élvezi. Annak is nagyok örvendek, ha egy vagy másban többre megy Idánál. S ez megtörténik néha. A számolásban például, ő mindig erősebb, — sőt a rajzolás- és írásban is gyorsabban halad. S mint el van ragadtatva, ha ez észrevétetik!

Multkor észrevettem, mi sötéten néz ki az utcára, míg Ida madarairól gondoskodik. Távozott, mint monda, a kertbe megy, míg az órához kell jönie. Ida maga maradt velem a szobába.

Ida, szólék hozzá, nem tudod kis lányom mi szomorítja úgy Matildot? Nem, édes néni, igazán nem tudom. Meg nem foghatom néha mi baja lehet; s úgy kérem őt, hogy csak legyen vidám, s megis igéri olyankor; de ha aztán ismét rá nézek, mégis csak épen oly szomorú.

Én. Hogy ma mi baja van, azt talán kitalálnám. Lásd, kedves gyermekem, ha te madarkáidat éteted s mokusodról gondoskodik, akkor ő csak áll s messziről nézi multságodat. Ma bizonyosan azt gondolta: mi szomorú rá nézve, hogy nincsenek szülői, kik előtt apró kívánatait felfedezhetné, s kik számára is vennének mókust — madarkát — s virágokat.

Ida. Igen néni, ez bizonyos. De hát mért nem mondja meg neked, mit kívánna? hiszen te csak szereted őt.

Én. Azt ő még nem tudja, édes kis lányom, azt nem minden ember veszi oly könnyen észre.

Ida. Oh kedves néni, add neki kis kanárimat, akkor látni fogja, hogy Idát nem szereted jobban.

Én. Add neki te szivem gyermeke, ha ismét feljő. — Annak bizonyosan nagyon fog örülni. De szívesen fogod tenni?

Ida. Oh igen néni, nagyon szívesen. S abban a pillanatban feloldá ablakától a kalitkát, s Matild helyére tette. Él boldogul, madarkám, monda, csókot vetve neki, miközben Matild belépett. — Matild — szólott hozzá — kell, hogy neked is legyen madarad. Elfogadod kis kanárimat? Én megtartom ma-

gannak kis szürkémét, s akkor mindenikünknek lesz egy. Matild zavarba jött, szégyenülését öröm küzdötték szívében. „Kedves Idám, én nem vagyok oly jó mint te, de azért nagyon szeretlek.“

Legyetek gyermekeim, s egyforma kedvesek nekem, mondám én. Jer Matild, függeszd föl madar-kádat s ápd gondosan, ne engedd soha, hogy szükséget szenvedjen. Ő megígérte, hogy kis védenczét jól fogja tartani.

S most, valódi bensőséggel ölelték meg egymást a gyermekek. — Oh, bár csak egészen ellágyult volna Matild! — Gyakran ily kis esemény sokat eldönt. Ha egészen természetesen mutatkozik, mintha nem történnék egyáltalán véve szándékosan, akkor könnyű volna a gyanakodás és féltékenység gonosz redőjét a fiatal kedélyben elsimítani. De ez nem kivihető a nélkül, hogy szándékot ne áruljon el. S ha ezt a

kétkedő szív észreveszi, akkor épen ellenkező hatást idéz elő. Legyetek mind, kik gyermekek közt éltek, valóban igazságosak s részrehajlatlanok, szeressétek mindeniket anyai szeretettel, úgy annak magától kell a gyermekek előtt nyilvánulnia, s a szeretet végre legyőzi a kétkedést. Ebben hiszek, s ehhez tartom magam egészen, bármi soká tartson is, míg Matild szívemet megéri.

Matild sajátosság jelleme kiviláglik minden tetteiből. Ida a szelíd, halvány szíveket kedveli, Matild előtt egy szív sem elég élénk. Lovakban, különös örömet talál, nem tart azonban egyet sem oly szépnek, mint a tarkát. — De őrizkedem ízlését kárhozthatni. Hadd maradjon legalább igaz és nyílt, s nyilatkozzék mindenben, szabadon. A gyöngédebb is meg fogja idővel majd szépségi érzékeihez az utat találni. Túrelmes várakozás illik a nevelőhöz, épen mint a kertészhez.

Az emberiség műveltségének fejlődése.

(Folytatásn.)

A 16-ik században, vagyis a reformatio idejében kezdődött csak a természet okszerű és tudományos észlelése, Copernicus, Galilei, Kepler és Bacóval indult meg a merész természetvizsgálók és felfedezők hosszú sora, mely a jelenkorig lenyulva, nemes lelkesedéssel hordta össze a természettudományok ragyogó csarnokának alapköveit.

Miután a föld forgása, s a naphoz való viszonyt fel lett ismerve, egymás után lefátyoloztattak a természet uralkodó törvényei. A már ismert műszerek is megtették hatásukat, s felismerték a légnymást, feltalálták a hév- és időmérőt, lég-szivattyút a nehézség és mozgás törvényeit. Franklin bebizonyította, hogy a villám nem más mint egy villanyszikra; Volta oszlopa egy új és nagy villanyforrást ismertett meg; még a legujabb időben Oersted a villanyosság és delejesség benső összefüggését is kimutatta.

A természettudományok ily nagyszerű haladása mellett természetesen a vegytan sem maradhatott hátra. A közép századtól kezdve egész a 18-ik századig tartott már a munka az olvasztó és destilláló edények között: feladata aranyesimálás, a bölcsek kövének feltalálása, ételtalok készítése volt. Tudományos vegytanra nem gondolt senki, és mégis ezen vak előmunkálatok is elősegíték a tudományt. Fél-századig uralkodott Stahl hibás tana, testekben levő

gyúanyagról, melyet ő phlogistonnak nevezett, s tana által tévutakra vezette a vegytant is: míg körülbelül a mult század vége felé Priestley, Lavoisier és mások a hibákat kimutatták. Felismerték a savanyag lételet s elégetésének sajátlagos viszonyait, s ezáltal rakták le a tudományok valódi alapját. Gyorsan felismerték most, a Volta ütegeinek védelme alatt az egyszerű anyagok hosszú sorát, s ezáltal felismerték azon „abc“ t, melyből a természet műveit összerakja. Csak miután azon, már régiektől feltételezett alapanyagok- vagy elemeket, melyeknek, száma azonban ma már nem 40 hanem 60-on is felül van, valóban ismerték, s azon mérték- és súlyviszonyokat, melyek szerint egymással összekötik magukat, felismerték, lettiünk igazán az anyag uraivá. A természet nem volt többé becsukott könyv. Ezren és ezren tódulnak össze, hogy ezen csudakönyvet olvassák. Az anyag oly iszonyú kiterjedést nyert, hogy egyesek már nem voltak képesek azt feldolgozni; következve mindig kisebb szakokra oszták fel a munkát, s ezáltal a tudomány folytonosan nyert. Nemes vetélkedéssel dolgoznak a művelt világ népei, a tudomány tovább fejlesztésén, s az új hódításokat közvagyonná téve átviszik annak hasznát a gyakorlati életbe. Oly nagyszerű is lett már a természettudományok által nyert hasznosításnak sokasága, hogy már csak elszámolásuk is nehézséggel járna.

(Folytatás következik.)

Szülők, gyermekek és rokonok közti bánásmódról.

K n i g g e u t á n.

I.

Az első és legtermészetesebb kötelék az emberek között, minden időben a szülők s gyermekek közti viszony volt. Habár államainkban a szülők nem mindig egyedül belsejök ösztönzésére nevelik föl, táplálják és ápolják gyermekeiket, mindazáltal vétek volna mondani, hogy a gondok s nehézségek, mik azzal járnak s mit azok maguk után vonnak, nem rendelkeznek a gyermek részéről kötelezettségeket; vagy hogy nem igaz, miként a szeretet, tisztelet és hála egy vonala közelebb vonz azokhoz, kiknek testök és vérök vagyunk, kik tápláltak s gondoskodtak felőlünk, kik velünk megoszták mindenüket. Az idegenkedés szülők iránt, megvetésremélt s természetlen. Kevésbé benső és fontos a *Wirs* ágazatainak összeköttetése, mely azonban szinte a természet által alapítottatik, s épen azért nem szabad kicsinyeltetnie. Ugyanazon család tagjai, egyenlő életművezet, hasonló nevelés s közös érdekek által egyformán hangolva egymáshoz csatoltan, úgy éreznek egymás iránt, mint mások iránt nem érezhetnének; s annál idegenebbé válnak előtök az emberek, minél inkább szélesedik ezen kör.

Az azonban, hogy a rokonság és családélet kötelékei naponkint tágulnak, nem tanusít egyebet, minthogy magunkat napról-napra inkább eltávolítjuk a természet törvényei s rendétől. Ha egy elferdült fej, ki nem nyughatik hónapban, mert törvényeinek nem akarja magát alárendelni, azon kényszerűséggel elégedetlen, mely az erkölcsiséget s polgári jogot tisztelni, köteleességévé teszi, — mintha a bölcsészhez csak az volna méltó, hogy minden szorosabb köteleket feloldjon, és semmi mást el ne ismerjen, mint az általános testvériség kötelekét a föld összes lakói között, vagy, ha még tovább is megy, azt állítja, hogy a hazaszeretet sem más, mint a vérnek egy állati ösztöne. — mi egyebet tanusít ez, minthogy nincs oly örült és esztelen állítás, mely napjainkban valami haszontalan tervkint föl ne állíthatatnék.

Miután azonban, szerencsére, még korunkban is vannak emberek, s ezek közé számítom magamat is, kik azon gyöngeségtől nem válhatnak meg, hogy rokonaikat szeressék, s fogékonysággal bírnak a házi örömek s családi kötelekek iránt, úgy még is csak megkísértek némi jegyzeteket nyújtani a vérrokoni viszonyok felől.

Vannak szülők kik folytonos szórakozások örvényébe sodratva, alig látják gyermekeiket a napnak pár óráján át, s míg ők mulatságaik után rohannak, azalatt bérenczekre bizzák fiaik s leányaik művelését, vagy, ha már felnöttek, velök oly idegen, udvarias lábon élnek, mintha nem is hozzájuk tartoznának. Hogy mi természetlen s felelősség nélküli eljárás ez, nem szükség bizonyítgatnunk. — S vannak más szü-

lők is, kik gyermekeiktől oly rabszolgai tiszteletet s oly sok kinzó tekintetbevételt s áldozatokat követelnek, hogy a kényszerítés és roppant eltávolodás mely belöle származik, minden bizalmat és nyíltszívűséget megszüntet, úgy hogy a gyermekek borzasztónak vagy unalmasnak találják az órát, melyet szülők körében kell tölteniök; — még mások elfelejtik, hogy a fiukból férfiak fejlődnek, s úgy bánnak felnőtt fiaik — s leányaikkal, mintha mindig kiskorúak maradnának, nem engednek számokra legkisebb szabadakaratot, s belátásukban legkevésbé nem biznak. — Mindennek nem így kellene történie. A tisztelet nem ünnepélyes, hideg és szigorú eltávolodásból áll, hanem igen jól megfér a szeretetteljes bizalom és őszinteséggel. Azt nem lehet szeretni, kire fölnézni alig bátorkodhatunk; az iránt nem viseltethetünk őszinteséggel, ki feszes komolysággal mindig csak törvényeket papol. A kényszerítés megöl minden nemesebb s önkényes vonzalmat. — Mi lehet ellenben elragadóbb mint atyát látni, felnőtt gyermekei közt, kik bölcs és nyájas társasága után epedve, benne ismerik leghűbb tanácsadójuk s elnézőbb barátjukat, ki ártatlan, ifjúkori örömeikben is részt vön, vagy legalább nem háborítá, s velök mint legjobb — s természetesebb barátjokkal él! — Oly viszony ez, melyben minden érzemény egyesül mi csak az emberi kebelt emelheti: a természet szava, rokonszenv, hála, izlés, hasonlóság, s hasonló érdekek és szokások! De még ezen meghittséget is lehet túlságba vinni, s vannak atyák és anyák, kik gyermekeik kicsapongásainak társai, vagy épen, ha azok kevésbé romlattak mint maguk, büneik által, miket még csak rejteni sem igyekeznek, azok előtt válnak gúny vagy iszony tárgyaivá, kik előtt az erény példáinak kellene lenniök.

Napjainkban nem ritkaság oly gyermekeket látni, kik szülőiket elhanyagolják, vagy hálátlanul, tiszteletlenül s nemtelenül bánnak velök. Az ifjú emberek nem találják apjaikat elég bölcseknek, elég mulatságos — és felvilágosultaknak. A leány unalmat érez anyja mellett és elfelejti, hány unalmas órát töltött ez bölcsje mellett s virrasztással, veszélyes betegségek alkalmával, vagy a kis szennyes dolgokkal gyermeke körül, elfelejti, hogy élte legszebb éveiben mennyi örömről lemondott, hogy a kis lány feltartása- és ápolásáról gondoskodhassék, ki talán e gondoskodás nélkül nem volna többé. Elfelejtik a gyermekek hány szép órájukat ronták el a szülőknek látványuk által, mi sok álmatlan éjszakát szereztek a gondos apának, ki minden erejét családjá feltartására fordítá, ki magától annyit kényelmet megtartadott, mennyi nehézségnek veté magát alá, sőt talán latrok

előtt kelle meghajolnia, hogy szerettei javára biztos-
ságot vihasson ki. Csak teljesen meddő kedélyek le-
hetnek képesek az erős, természetes érzés elnyomá-
sára, mely őket hálára hívja fel, s ily meddőségnél
a nevelés nem szokott hibátlan lenni.

Ha volna is a gyermekeknek oka, szülők gyen-
geségeit szégyenleni, mégis a hála és józanság köte-
lessége részökről, azok hibáit, mennyire csak lehet-
séges, takarni, s velök szemközt még külsőleg sem
veszteni el szemeik elől a tiszteletet, melylyel minden
körülmények között tartoznak nekik. Az ég áldása s
minden becsületes ember tisztelete biztos jutalma a

hűségnek, melyet a fiúk és leányok szülők iránt sze-
retettel tanusítanak.

Szomoru azon gyermek helyzete, ki az egye-
letlenség közt, melyben szülői egymással élnek, vagy
szenvedélyes kifakadásaira nézve azon zavarba té-
ved, hogy kénytelen apja vagy anyja mellett vagy
ellen pártoskodni. Józan szülők azonban mindig gon-
dosan fogják kerülni, hogy gyermekeik ily szeren-
cesetlen viszongások közé bonyolodjanak, s a jó gyer-
mekek mindig elővigyázattal s gyöngédséggel fognak
ily esetekben eljárni smagukat épen úgy a becsületes-
ség mint az okosság által vezetetik.

(Folytatása következik.)

Női ismerettár.

— Meleg sajnálattal értjük, hogy a köztiszteletű Bruns-
vik Teréz grófnő, ki jóltevő honleányi pályáján, többek közt
Budán az első magyar kisededóvintézetet is fölállította, és
evvel e közhasznú intézmény alapját hazánkban megvetette,
Mártonvásáron sept. 26-án elhunyt. Áldás emlékére!

— A ferenczvárosi kisededóvoda saját épületében f. hó
3-án nyitattott meg, az alkalomhoz illő templomi ájtatossá-
gjal s egy csinos kis házi ünnepélylyel. Az új intézet igen
egészséges helyen fekszik és kitünően jól van felszerelve s
mintegy 120 óvodai kisedet vett föl szárnyai alá.

— Közelebről egy bizományos érkezett Aradra, ki
helyben és a környéken háromszázezer mázsa kukoricza-le-
velet vásárolt össze egy bécsi papirgyár számára. Az ipar ez
új ágában a kukoriczaszár felső gyöngöbbs levelei, s a csót
borító csuma-szeleket használnak.

— Rákosi Sándor nyelvmester — ki a forradalom után
mint menekült sokáig tartózkodott Franciaországban —
tudomására juttatja a közönségnek, hogy nov. elejétől kész
3—4 fügyermeket (8—14 éveseket) szállásra és kosztra ma-
gához vállalni mérsékelt főtételek mellett, még pedig úgy,
hogy őket a magyar, francia és német nyelvekben oktan-
dja. Lakása kigyó-utca 4-dik sz. Teljes meggyőződéssel
ajánljuk a szülők figyelmébe.

— Megjelent : „A görögök holdja Pericles korában s
valami a tejutról. Emléklap Kuun Irma grófhölgy albumába.
Egy régiségbuvártól.“ Nagy 4-r. nettős velinen, azon diszes
kiállításban, mely Herz elismert nevű nyomdáját jellemzi. E
tudományos belbecse mellett kedveltető modorban irt szép
fejtegetést — mely szerzőjeül dús ismeretekörű szakférfiut
gyanittat, — ajánljuk az érdekleettek figyelmébe. Kapható
Müller Gyula könyvkereskedésben. Ára 1 frt. o. é.

— September 12-én volt Genuában Hámori volt hon-
védhadnagy ünnepélyes temetése. Ő, a legtisztább jellemű és
leglelkesebb menekülték egyike, tizenkét évi hontalan buj-
dosásából pár esztendőtt egészsége helyreállítása végett Bu-
karestben és Ploesten töltve, juliusban ment vissza meghalni
testvérei közé, Olaszország szabad földjére. Ki egyszerű
helyzetében a magyar névnek mindig és mindenütt becsület-
tet szerzett : áldás poraira !

— Mint írják, a selyemtenyésztés az idén Oláhország-
ban hallatlan pénzüsszeget hozott be. Szegény földmivelők

40—50 cs. k. aranyat kaptak gubóikért egyszerre, tehát oly
nagy összeget, mennyi életében sem volt egy szegény oláh-
országi paraszt markában. E szerencsés siker annyira fellel-
kesítette a népet, hogy most mindenki csak eperfát vásárol
és tojást gyűjtöget, sőt a gyümölcsfákat a gazda kivágja
kertjéből hogy az fűszön eperfával ültethesse be. A „Romanul“
hatszáz ezer darab aranyra teszi azon összeget, mely az idei
selyem-termelésből Oláhországban benmaradt.

— Mindenki tudja, a nép alsóbb rétegeiben a hasznos
ülesnek nevével hányszor történnek visszaélések. Hogy
azonban mily kevésbé kellene pazarolni a „szamar“ czimet,
mutatja azon, a bécsi államnyomdából kikerült statisztikai
összeállítás, melyben a „baromlétszám“ rovat alatt számsze-
rint ki van mutatva, hogy Bécsben a birodalmi székvárosban
nincsen több 3 — mond három számárnál. Ejnye nó — hogy
akarják lová tenni az embert!

— Alkalmunk volt megtekinteni Deák Ferencnek
Györgyi műtermében készülő életnagyságu arczképét. A
nagy hazafi alakja, ülő helyzetben, rendkívül jól van találva.
A 6' 4" magas, és 4' 5" széles, festvény Pestváros tulajdona.
— Kassa város számára Deák és Széchenyi mellképeit Klim-
kovics Ferenc festi.

— Az erdélyi kir. kormánysszék, tekintve a roszt természet
és a gabona emelkedett árait, a szeszfőzést jövő hó 15-kétől
kezdve országsszerte betiltá.

— Jenából írják a „Prot. egyh. és isk. lap“-nak, hogy
az ottani egyetem 130 kötetből álló magyar könyvtár a m.
tud. Akademia, azután Oszterlamm, Pfeifer, Emich, Hecke-
nast, Eggenberger, Lampel, Müller és Sasku urak hazafiui
áldozatkészségéből újabban mintegy 400 darabbal gyarapo-
dott és most már majd minden remekíronkat birja. Azon lel-
kes kiadóknak, kik a külföldre került magyarok szellemi táp-
lálékáról ily méltánylandó buzgalommal gondoskodnak, a pár
száz darabra menő gräfenbergi magyar könyvtárról sem kel-
lene megfelelkezni. Mily jól esik az idegen földön saját
nyelvünk és irodalmunk termékeivel találkozni, személyes
tapasztalásból tudjuk.

Felölös szerkesztő : Vachott Sándorné.